

საგზაო ტრანსპორტით ატმოსფეროს დაბინძურების დონის შეფასების მეთოდოლოგია ქალაქის გარემოსდაცვითი მდგომარეობის მართვის პროექტებში

ოლენა ბაკულიჩი

ტექნიკის მეცნიერებათა კანდიდატი, კიევის ტრანსპორტის უნივერსიტეტის პროფესორი, უკრაინა, bakulich.elena@gmail.com

ევგენი სამოილენკო

კიევის ტრანსპორტის უნივერსიტეტის მოწვეული ლექტორი, უკრაინა, sirius27@ukr.net

იური პესკოვეცი

კიევის ტრანსპორტის უნივერსიტეტი უკრაინა, y5612585@gmail.com

KEYWORDS: დაბინძურების შეფასების მეთოდოლოგია; დაბინძურების დონე; პროექტის მენეჯმენტი; ტრანსპორტი; ეკოლოგიური მახასიათებლები.

JEL classification: O100, O110, O190

DOI: <https://doi.org/10.52244/ep.2023.25.12>

ციტირებისათვის: Bakulich O., Samoilenko E., Peskovets Yu., (2023) Methodology for assessing the level of atmospheric pollution by road transport in the projects of management of environmental state of a city. Economic Profile. Vol. 18, 1(25), p. 25-29. DOI: <https://doi.org/10.52244/ep.2023.25.12>

აბსტრაქტი. გარემოს დაბინძურების დონე არის მთავარი კრიტერიუმი, რომელიც განსაზღვრავს ქალაქებში ცხოვრების ხარისხს. ქალაქების ერთ-ერთი ყველაზე საშიში ეკოლოგიური პრობლემა, რომელიც გავლენას ახდენს მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე, არის ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება საგზაო ტრანსპორტით. ქალაქ კიევში 2020 წელს სტაციონარული წყაროებიდან დამაბინძურებლების ემისიების საერთო მოცულობამ შეადგინა 25,5 ათასი ტონა, მობილური წყაროებიდან თითქმის 9-ჯერ მეტი - 225,8 ათასი ტონა. ჰაერის და-

ბინძურების ყოვლისმომცველი ინდექსი (API) გამოიყენება ქალაქებში ჰაერის ხარისხის დასახასიათებლად, რომელიც საშუალებას გვაძლევს განვსაზღვროთ რამდენჯერ აღემატება ჰაერის დაბინძურების საერთო დონე დასაშვებ მნიშვნელობას და დავადგინოთ ნივთიერებები, რომლებიც ყველაზე მეტად ხელს უწყობენ ატმოსფეროს დაბინძურებას. ევროპის უმეტეს ქვეყნებში, აშშ-ში, კანადაში და სხვებში, ჰაერის ხარისხის ინდექსი (AQI) გამოიყენება ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების დონის გასაკონტროლებლად. AQI-ის გაანგარიშებისას დამაბინძურებლების კონცენტრაცია განისაზღვრება სავსე კვლევებით (მონიტორინგი) ან მათემატიკური მოდელირებით. მონიტორინგისგან განსხვავებით, რომელიც საკმაოდ ძვირადღირებული კვლევაა, მათემატიკური მოდელირება უზრუნველყოფს არა მხოლოდ ატმოსფერული დაბინძურების დონის ოპერატიულ შეფასებას, არამედ შესაძლებელს ხდის ჰაერის მდგომარეობის პროგნოზირებას და დამაბინძურებლების ემისიების შემცირების სტრატეგიების განსაზღვრას. ამასთან დაკავშირებით, უკიდურესად გადაუდებელი ამოცანაა ისეთი მეთოდების შექმნა, რომლებიც საშუალებას მოგვცემს გაკეთდეს ქალაქებში ატმოსფერული დაბინძურების დონის ოპერატიული პროგნოზები და თავიდან ავიცილოთ კრიტიკული სიტუაციები.